יאיר עילם 24.8.26
כל הזכויות שמורות

היגואר

הקדמה

יש אנשים שיוצאים לגמלאות כדי לנוח. יש אנשים שיוצאים לגמלאות כדי להתחיל סוף־סוף לחיות. ויש אנשים שמתכננים לנסוע בעולם עם האישה שאהבו כמעט חמישים שנה, מוצאים את עצמם לבד בהודו, עוברים לגור במערה עם פקיר עירום ופוגשים יגואר במקום שבו יגוארים כלל אינם אמורים לחיות. עמוס לא תכנן שום דבר מזה, גם תמר לא. אבל אולי תמר ידעה, רגע לפני מותה, דבר שעמוס עדיין לא ידע: שאהבה אינה מוכרחה להסתיים במקום שבו מסתיימים החיים.

ולפעמים אדם שהבטיח לשמור עליך מלמעלה מוצא דרכים מוזרות מאוד לקיים הבטחה.

פרק ראשון

ביום שבו יצא עמוס לגמלאות העניקו לו במשרד פסלון קטן של גלובוס. על לוחית המתכת נכתב: **לעמוס, אחרי ארבעים ואחת שנים - עכשיו העולם מחכה לך.**

כשהגיע הביתה הניח אותו על שולחן המטבח. תמר הסתכלה בגלובוס ואמרה: "קטן".

"מה קטן"?, "העולם".

"זה פסל". "אני יודעת". היא סובבה אותו באצבע ואמרה: "הודו".

עמוס נאנח: "למה הודו"?. "פילים". "פילים יש בגן החיות".

"אני לא מחכה ארבעים ואחת שנה כדי לראות פיל מאחורי גדר". במגירה ליד הטלפון הייתה מחברת ירוקה. על הכריכה כתבה תמר: **מה נעשה כשעמוס יפסיק להגיד שאין לו חופש.**

בעמוד הראשון: הנכדים. בשני: אורנג־אוטנים. בשלישי: פילים בהודו. ברביעי: קרוואן. עמוס הקיף את המילה בעיגול.

"למה קרוואן"? "כדי שלא נהיה תלויים בבתי מלון".

"מה רע בבתי מלון"? "יש בהם אנשים".

"גם בקרוואן". "רק אנחנו". "זה בדיוק מה שמדאיג אותי". הם היו נשואים ארבעים ושמונה שנים. בשלב הזה כבר ידעו לריב בלי להיפרד, להיעלב בלי להיעלם, ולדעת לפי האופן שבו האחר סוגר את דלת המקרר אם כדאי לדבר איתו עכשיו או בעוד עשר דקות, ובעיקר ידעו שהזמן אינו מחכה.

שלושה חודשים אחר כך הקרוואן הלבן שלהם הגיע בדרך מסובכת מאוד להודו. עד סוף ימיו טען עמוס שהוא טס בבטן המטוס. תמר הייתה אומרת: "אל תתווכחו איתו. בגילו הזיכרון כבר עורך את המציאות". איש מהם לא ידע כמה נבואי יהיה המשפט הזה.

פרק שני

הם ראו פילים, הרבה. אחרי הפיל השביעי אמר עמוס: "נראה לי שהבנתי". "מה הבנת"?, "פיל". "מה יש להבין"? "גדול. אפור. אוזניים". "אתה אדם חסר נשמה". תמר צילמה עוד עשרים ושלוש תמונות, כמה ימים אחר כך עצרו ליד יער. תמר קנתה אשכול בננות. "יש אוכל בקרוואן," אמר עמוס. "זו בננה הודית". "גם בארץ יש בננות". "לא כאלה".

הם הלכו בשביל, על ענף עץ ישב קוף והביט בבננה. תמר הביטה בו ואמרה: "לא". עמוס הסתכל עליה, "את מדברת לקוף"? "הוא מבין".

"תני לו". "זו הבננה שלי". "יש עוד חמש". "הוא צריך ללמוד גבולות".

"זה קוף, תמר". "גם הנכדים היו פעם". הקוף ירד מן הענף, תמר לקחה ביס. הקוף התקדם. "אל תתגרי בו". "אני אוכלת". "מבחינתו זה אותו דבר".

הקוף זינק, הכול קרה בשנייה, נשיכה, צעקה ובננה שנעלמה. היה דם. עמוס עטף את ידה בחולצתו אומר: "חייבים בית חולים".

תמר הסתכלה למעלה, אל הקוף שכבר ישב על ענף ולעס. "הוא אפילו לא אמר תודה". זו הייתה הבדיחה האחרונה שלה על הקוף.

פרק שלישי

בהתחלה אמרו שהכול יהיה בסדר. אחר כך אמרו שהם עושים כל מה שאפשר. עמוס היה מספיק מבוגר כדי לדעת שאלו שני משפטים שונים לחלוטין. הזיהום התפשט, החום עלה, תמר נחלשה. עמוס ישב ליד מיטתה יום ולילה. באחד הלילות פקחה עיניים ואמרה: "עמוס". "אני כאן". "אתה מפחד"? "לא".

"שקרן". "מאוד". היא חייכה, "גם אני". הוא החזיק בידה. "תמר, אנחנו נחזור הביתה". היא שתקה. "תמר"? "תקשיב לי". "אני מקשיב". "באמת".

"באמת". היא נשמה לאט "אני חושבת שאני לא חוזרת". "אל תגידי את זה". "אתה תמיד מפריע בדיוק כשאני אומרת משהו חשוב". "כי את מדברת שטויות".

"עמוס". הוא השתתק. "אתה תמשיך". "לאן"? "לא יודעת". "בלעדייך"? "כן". "אני לא רוצה". "לא שאלתי". הוא הוריד את ראשו. תמר הרימה בקושי את ידה ונגעה בלחיו.

"ותקשיב לעוד דבר". "מה"? "אני אשמור עליך". עמוס הביט בה "תמר"... "מלמעלה".

"את אפילו לא מאמינה בלמעלה". "אני גוססת. מותר לי לשנות דעה". הוא צחק ובכה יחד. "איך בדיוק תשמרי עליי"? "אני אמצא דרך". "את תמיד מוצאת". "נכון". היא עצמה עיניים, אחרי רגע פתחה אותן שוב: "ואם יום אחד כבר לא תדע שאני שם"... "מה זאת אומרת"? "פשוט תרגיש".

"מה אני ארגיש"? היא לחצה קלות את ידו: "שתדע שאתה לא לבד". אלה היו כמעט המילים האחרונות שלה. כעבור שלושה ימים תמר נפטרה. עמוס נשאר לשבת ליד מיטתה. הוא החזיק את ידה, אותה יד, אותו עור, אותן אצבעות, אבל תמר כבר לא הייתה בתוכה. עמוס חשב על ההבטחה, **אני אשמור עליך.** והרגיש כעס: "מאיפה בדיוק?" לחש. איש לא ענה.

פרק רביעי

עמוס ערך לתמר טקס שריפה על שפת הנהר. כשהאש דעכה נשאר אפר. הוא לקח מעט ממנו בשתי ידיו, רצה לומר משפט גדול, משפט שמתאים לארבעים

ושמונה שנות נישואים. במקום זה אמר: "אני מצטער שלא נתתי לקוף את הבננה שלי".

הרוח לקחה את האפר, חלקו עף למים, חלקו לשמים וחלקו נחת על איש גדול ממדים שיצא מן הנהר. האיש היה שמן, מזוקן ועירום. קעקועים כיסו את גופו. על חזהו:

TRUTH

על זרועו:

TIME

ועל בטנו:

NO REFUNDS

האיש הביט באפר שעל כתפו. אחר כך בעמוס ושאל: "האם זה שלך"?

"לא בדיוק". "של מי"? "אשתי". האיש הביט שוב באפר ואמר: "אה".

"כן". "משתתף בצערך". "תודה". "אבל היא לכלכה אותי". עמוס הסתכל עליו ואמר: "אני מצטער". "התרחצתי היום". "יפה".

"תבין, אני מתרחץ רק פעם בחודש". "זה פחות יפה". האיש הושיט יד והציג את עצמו: "באבא ראם".

"עמוס". הפקיר הסתכל עליו זמן רב, ואז אמר: "אשתך רוצה שתבוא איתי". עמוס קפא ושאל: "מה אמרת"? "שתבוא".

"אתה הכרת אותה"? "לא". "אז איך" - באבא ראם משך בכתפיו. "אני יודע מעט מאוד. זו אחת הסיבות שאני מורה רוחני".

"חשבתי שמורים רוחניים יודעים הכול". "רק בסיפורים"

עמוס הביט בנהר ושאל: "ולאן בדיוק אני אמור לבוא"? "למערה". עמוס הסתכל אל השמים: "תמר, אם זה הרעיון שלך, אז כבר יש לי ביקורת".

פרק חמישי

המערה הייתה במרחק שלוש שעות הליכה. בפנים היו מצע עלים, קערה, שתי שמיכות וסכין. עמוס הסתכל סביב ושאל: "זה הבית שלך"? "כן". "ואתה מאושר"? "לפעמים". "אין מיטה". "יש עלים". "אין מקרר". "יש יער". "אין טלוויזיה". "יש קופים". "זו לא נקודה לטובת המקום". באבא ראם צחק.

בערב ישבו ליד אש קטנה. עמוס שאל: "למה אתה חי ככה"? "ככה איך"? "בבידוד מהציוויליזציה".

הפקיר הביט באש ואמר: "פעם הייתי איש עשיר". עמוס הרים גבה: "אתה"? "מאוד". "מה עשית"? "עסקים". "איזה"? "כאלה שגורמים לך לחשוב שהכסף הבא יעשה אותך מאושר יותר מהכסף הקודם". "והוא עשה"? "לא". "אז איבדת הכול"? "לא". "ויתרת"? "כן". "למה"? באבא ראם הרים עלה יבש.

"יום אחד גיליתי שאני מחזיק בית גדול כל כך שהייתי צריך עשרה אנשים כדי לטפל בו, מכונית יקרה כל כך שפחדתי לשרוט אותה, וחשבון בנק גדול כל כך שביליתי כל יום בפחד שאאבד אותו".

"ומה עשית"? "עזבתי". "פשוט ככה"? "לא. קודם התווכחתי עם עצמי במשך שבע שנים". עמוס צחק: "ועכשיו אתה ישן על עלים". "כן". "וזה אושר"? "לא".

"אז מה כן"? באבא ראם הצביע החוצה. רוח עברה בצמרות, ציפור קראה, האור האחרון של היום עבר בין הענפים: "זה". עמוס חיכה: "זה מה"? "אתה כל הזמן מחפש מה יש מאחורי הדבר". "כי אמור להיות משהו". "אולי".

"ואולי"? "אולי הדבר עצמו מספיק". עמוס חשב על הבית בישראל, על הקרוואן, על הפנסיה, על חשבון הבנק. על כל הדברים שחסך במשך ארבעים שנה כדי שיוכל סוף־סוף לחיות ועכשיו, כשהיה לו מספיק כסף, האדם שאיתו רצה לחיות לא היה שם. "תמר הייתה צוחקת עליך," אמר. "אני מקווה".

פרק שישי

כעבור כמה ימים יצא עמוס לבדו ליער. הוא הלך בלי לדעת לאן. בפעם הראשונה זה עשרות שנים לא הייתה לו מטרה. ולפתע ראה אותו. יגואר, זהוב, מנומר. עומד בין העצים. עמוס קפא. גם היגואר. ואז שמע בתוך ראשו: **אל תפחד.**

עמוס הסתובב. אין איש, הביט שוב ביגואר: "אתה"? **כן.**

"אני משתגע". **יתכן.** "אתה יגואר". **כן.**

"אנחנו בהודו". **נכון.** "אין יגוארים בהודו". החיה מצמצה, **אז אחד מאיתנו נמצא במקום הלא נכון.** עמוס בהה בו, זה היה משפט שתמר הייתה נוהגת לומר. בדיוק כך, משפט יבש, קצת מרושע ובדיוק בזמן.

"מי אתה"? היגואר התקדם. עמוס רצה לברוח, במקום זאת קפא במקומו. היגואר התיישב לידו. **חבר.** "אנחנו לא מכירים". **אני מכיר אותך.**

"מאיפה"? היגואר שתק. עמוס הביט בעיניו, לרגע נדמה היה לו שהוא רואה בהן משהו מוכר. לא פנים, לא זיכרון, תחושה. מטבח בבוקר, כוס קפה, יד שמונחת על כתפו, מישהי שאומרת: **קח סוודר. קר בחוץ.**

עמוס עצם עיניים: "תמר"? כשפקח אותן היגואר עדיין היה שם. הוא לא ענה, רק קרב את ראשו. עמוס הניח יד על פרוותו, חמה, רכה, אמיתית. ואז התחיל לבכות. היגואר נשאר לידו. לא אמר שהזמן מרפא. לא אמר שהכול לטובה. לא אמר שתמר במקום טוב יותר. הוא פשוט נשאר.

פרק שביעי

כשעמוס חזר למערה, היגואר הלך בעקבותיו. באבא ראם הרים עיניים: "מצאת חתול". "זה יגואר". "אין יגוארים בהודו". "גם אני אמרתי". הפקיר הביט בחיה, היגואר הביט בו. למשך כמה שניות איש לא זז ואז באבא ראם כרע. כמעט כאילו הוא משתחווה. עמוס הביט בו: "מה אתה עושה"? "לא יודע".

"יפה. סוף־סוף תשובה אמינה". בלילה שאל באבא ראם: "הוא מדבר איתך"? עמוס קפא. "איך אתה יודע"? "אני לא". "אז למה שאלת"? "כי מהרגע שהגיע אתה נראה כאילו מישהו מדבר איתך".

עמוס הביט ביגואר ואמר: "אני חושב שהוא קשור לתמר". באבא ראם לא צחק. "גם אני". "מה"? "מאז הנהר אני חולם עליה". עמוס הסתובב אליו בבת אחת: "על תמר"? "אני לא יודע איך היא נראתה".

"אני אראה לך תמונה". "לא צריך". הפקיר עצם עיניי: "בחלום אני לא רואה פנים. אני רק שומע קול". "ומה הוא אומר"? באבא ראם הביט בו: "שמור עליו עד שהוא ילמד שאין לו על מה לשמור".

עמוס שתק. "זה נשמע כמו תמר"? "מאוד". היגואר הרים את ראשו. עמוס הסתכל בו: "זו את"? היגואר קם, התקרב והניח את ראשו מתחת לכף ידו.

פרק שמיני

הימים הפכו לשבועות. עמוס חזר פחות ופחות לקרוואן, בהתחלה כדי להתקלח, אחר כך להביא אוכל, אחר כך רק כדי לבדוק שהוא עדיין שם. יום אחד עמד ליד הקרוואן, העביר יד על הדופן הלבנה. באבא ראם שאל: "למה אינך ישן בו"?

"נוח יותר". "אז למה אתה חוזר למערה"? עמוס חשב: "אני לא יודע". היגואר ישב לידו. באבא ראם אמר: "יפה".

"מה יפה"? "פעם היית צריך תשובה לכל דבר". "אני עדיין צריך". "פחות". עמוס הסתכל על הקרוואן. פעם הקרוואן היה בעיניו סמל לחופש: מטבח, מקלחת, מיטה, מזגן, ארונות. עשרות חפצים שנועדו כדי שלא יחסר להם דבר. במערה כמעט לא היה דבר ובכל זאת בכל ערב כשהגיע אליה, היגואר היה שם ובאבא ראם קילל יתושים ליד האש. ועמוס הרגיש שהוא חוזר הביתה.

"אני עבדתי ארבעים ואחת שנה," אמר. "אני יודע". "חסכתי". "אני יודע". "קניתי בית". "כן". "קניתי דברים". "כן". "חשבתי שהם יהיו החיים שלי".

באבא ראם הביט בו: "והם היו"? עמוס חשב על תמר: "לא".

"מה היה"? היגואר קם והתקרב אליו. עמוס הניח יד על ראשו: "כנראה היא".

באבא ראם חייך: "עכשיו אתה מתחיל ללמוד". "אל תתרגש. אני עדיין לא מתכוון להתרחץ פעם בחודש".

פרק תשיעי

באבא ראם לימד את עמוס לשבת בשקט. בהתחלה עמוס החזיק מעמד שלוש דקות: "נגמר"? "מה"? "השקט".

"הוא לא נגמר". "אז אני כן". אחר כך עשר דקות, אחר כך חצי שעה. יום אחד ישבו בפתח המערה.

עמוס אמר: "אני חושב שאני מבין". "זה מסוכן". "למה אנשים רצים כל החיים"? "כי הם מפחדים לעצור".

"ולמה"? "כי כשהם עוצרים הם שומעים את עצמם". עמוס הביט בו: "ואתה"?

"אני הפסקתי להקשיב לעצמי לפני שנים". "זה מסביר הרבה". היגואר שכב ביניהם. באבא ראם הביט בו: "אני חושב שהוא המורה האמיתי". עמוס חייך: "אמרתי לך". "לא אמרת". "חשבתי". "זה לא נחשב".

לפתע היגואר הרים את הראש. בתוך ראשו שמע עמוס קול, אבל הפעם הקול לא היה רק תחושה. הוא היה מוכר: **די להתווכח.** עמוס הפסיק לנשום, זה היה קולה של תמר. לא דומה, לא מזכיר, תמר. הוא הסתכל ביגואר: "תמר"?

החיה נשארה במקומה ובמקום שבו הייתה קודם פרוותו של היגואר, עמוס ראה לרגע את תמר יושבת: שמלה בהירה, שיער אפור, החיוך שהיה לה כשהייתה בטוחה שהיא צודקת.

עמוס שאל: "תמר"?. "מי עוד יסכים לטפל בך"? עמוס לא הצליח לזוז.

"את מתה". "ידוע לי". "את יגואר"? "לא בדיוק". "והוא את"? "גם לא בדיוק".

"אז מה"? תמר חייכה: "אתה תמיד צריך הגדרות". הוא הושיט יד. ברגע שכמעט נגע בה, הייתה שם שוב פרווה. היגואר הביט בו. עמוס התחיל לבכות. באבא ראם ישב מולו בשקט.

אחרי זמן רב שאל: "ראית אותה"? "כן".

"יפה". "אתה לא מופתע"? "אני גר במערה עם ישראלי שמדבר עם יגואר. עברנו את שלב ההפתעה".

פרק עשירי

עברו שנים. הדבר הראשון שנעלם היה קטן, עמוס הניח סכין בתוך נעל. באבא ראם מצא אותה: "למה הסכין בנעל"? "לא אני". "אין כאן אדם נוסף".

"אתה". "אני לא נועל נעליים". "נכון". שבוע אחר כך עמוס יצא מן המערה ולא זכר לאן רצה ללכת. אחר כך שכח את שם הנכד, אחר כך הכין שלוש כוסות קפה ושאל למי הן. יום אחד שאל: "איפה תמר"?

באבא ראם נעצר, היגואר הרים את ראשו. "תמר מתה," אמר הפקיר בעדינות. עמוס הביט בו: "לא".

"עמוס"... "לא". היגואר ניגש אליו. הניח את ראשו בידיו. עמוס עצם עיניים וכשפתח אותן תמר ישבה לידו.

"רואה?" אמר. באבא ראם הסתכל, הוא ראה יגואר. עמוס ראה את אשתו. תמר לקחה את ידו.

"אני כאן". "אמרו לי שמתת". "נכון". "אז איך את כאן"? "אני הבטחתי".

"מה"? "לשמור עליך". עמוס ניסה להיזכר, ולא הצליח. תמר נגעה בלחיו: "לא חשוב".

"מה לא חשוב"? "שתזכור את ההבטחה".

"אז מה חשוב"? "שתרגיש שהיא מתקיימת". לרגע הכול התבהר. עמוס נשען אליה ואז שוב היה שם היגואר. עמוס ליטף אותו: "איזו אישה מוזרה הייתה לי". באבא ראם חייך: "עדיין יש לך".

פרק אחד־עשר

הרופא אמר: "דמנציה. כנראה אלצהיימר". עמוס הקשיב. כעבור חמש דקות שאל: "מה אמרת שיש לי"? הרופא חזר. בדרך למערה שאל: "למה היינו בבית החולים"? "בדיקה," ענה באבא ראם.

"אני חולה"? "כן". "במה"? "אתה שוכח".

עמוס חשב: "גם אתה". "לא". "אתה שוכח להתרחץ".

באבא ראם חייך: "זה מכוון". ככל שהמחלה התקדמה, היגואר הפסיק כמעט לחלוטין לעזוב את עמוס.

כשהלך - הלך אחריו. כשקם בלילה - קם. כששכח את הדרך - הוביל אותו. כשנעשה חסר מנוחה - שכב לידו. כשעמוס סירב לאכול - דחף אליו את הקערה באפו. יום אחד עצר עמוס בשביל: "איפה אנחנו"? **בבית.**

"זו מערה". **כן.** "זה לא בית". היגואר התקרב. עמוס ראה לרגע את פניה של תמר: "תמיד היית גרועה בנדל"ן," אמר. היא חייכה: "ואתה היית טוב מדי".

פרק שנים־עשר

עם הזמן עמוס שכח את הודו, אחר כך את הקרוואן. לפעמים שכח את באבא ראם, לפעמים את ילדיו, לפעמים אפילו את שמו. אבל קרה דבר מוזר, הוא לא שכח כיצד להירגע כאשר היגואר נגע בו. הוא לא שכח את התחושה של יד שמחזיקה בידו, הוא לא שכח לצחוק כאשר באבא ראם אמר משהו מטופש והוא לא שכח שהאור בין העצים יפה.

יום אחד שאל את באבא ראם: "אם אני לא זוכר את תמר, אני עדיין אוהב אותה"? הפקיר שתק.

פעם היו לו תשובות לכל דבר, כעת היה זקן מכדי להעמיד פנים: "אני לא יודע". עמוס הביט ביגואר: "אתה יודע"? היגואר התקרב, עמוס הרגיש את הפרווה מתחת לאצבעות.

פתאום הריח קפה, שמע צחוק, ראה בננה, קרוואן, אישה שמסובבת גלובוס ואומרת: **הודו.** הכול נעלם מיד.

עמוס חייך: "כן," אמר.

"מה כן?" שאל באבא ראם. "אני לא יודע". ואז צחק.

"אבל זה היה טוב". באבא ראם הבין, המחלה לקחה את הסיפור, לא את התחושה. היא לקחה שמות, תאריכים, פנים, מקומות. אבל עמוק במקום שבו המילים כבר לא הגיעו, משהו עדיין ידע: **אהבו אותי. אוהבים אותי. אני לא לבד.**

פרק שלושה־עשר

באחד הערבים עמוס הסתכל במערה: "זה כל מה שיש לנו"? באבא ראם הסתכל סביב: "כן".

"מיטה"? "עלים". "כסף"? "כמעט לא". "בית"? "המערה". "מכונית"? "הקרוואן עדיין שם".

"אני לא זוכר קרוואן". "אז כנראה כבר אין בו צורך".

עמוס שתק. אור זהוב נכנס דרך פתח המערה, בחוץ נשמעו ציפורים, רוח עברה בין העצים, היגואר ישן לידו.

עמוס אמר: "אני מאושר". באבא ראם הביט בו: "באמת"? "כן".

"אתה יודע איפה אתה"? "לא".

"אתה יודע איזה יום היום"? "לא".

"אתה יודע כמה כסף יש לך בבנק"? עמוס הביט בו בתדהמה: "יש לי בנק"? באבא ראם צחק. עמוס הצטרף אליו.

"אם כך," אמר הפקיר, "כנראה הגענו להארה". "זו הארה"? "לא".

"אז מה"? "מספיק". עמוס חזר על המילה: "מספיק".

הוא הביט בעצים, במערה, בידיים הזקנות שלו, ביגואר ופתאום הבין משהו שבילה חיים שלמים בניסיון לא להבין: אפשר שיהיה לאדם מעט מאוד - ועדיין לא יחסר לו הדבר החשוב.

פרק ארבעה־עשר

בחודשים האחרונים עמוס כבר לא הבחין תמיד בין תמר ליגואר. לפעמים החיה שכבה לידו, לפעמים הייתה שם אישה. פעם באבא ראם נכנס למערה וראה את עמוס מדבר אל היגואר: "את זוכרת את הדירה הראשונה"? היגואר מצמץ.

"קטנה מאוד". עוד מצמוץ. "והשכנים מלמעלה"? היגואר הוריד ראש. "נכון. נוראיים".

באבא ראם התיישב בחוץ, הוא כבר הבין, אין טעם להחליט מי נמצא שם באמת. יום אחד בזמן המדיטציה שמע קול, נשי: **תודה.**

באבא ראם פקח עיניים, היגואר ישב מולו.

"את"? החיה לא זזה.

"אני לא עשיתי הרבה". **עשית מספיק.**

"הייתי מורה גרוע". **נכון.** באבא ראם צחק: "עכשיו אני בטוח שזו את".

הקול המשיך: **אל תלמד אותו יותר.**

"מה לעשות"? **רק תהיה איתו.** באבא ראם הנהן. בסוף גם המורה הרוחני למד את השיעור: לא כל אדם צריך הסבר, לא כל סבל צריך משמעות, לא כל מוות צריך פתרון. לפעמים צריך רק לשבת ליד מישהו.

פרק חמישה־עשר

בוקר אחד עמוס פקח עיניים ואמר: "אני רוצה לצאת".

באבא ראם התקרב: "לאן"?

"החוצה". "קר לך".

"אור". באבא ראם הביט ביגואר. החיה כבר עמדה, שניהם עזרו לעמוס לקום. הוא היה קל מאוד. כמעט כל מה שהיה בו פעם - כוח, שרירים, תיאבון, זיכרונות - הלך ונעלם. אבל כשהגיע לפתח המערה נעצר. לפניו היה היער, קרני שמש עברו בין הענפים, כתמי אור נעו על האדמה.

"איזה יופי," לחש. באבא ראם פרש שמיכה על מצע העלים. עמוס שכב, היגואר נשכב לצדו. עמוס הושיט יד, אבל במקום פרווה הרגיש אצבעות. תמר שכבה לידו. בדיוק כפי שנראתה שנים קודם: לא צעירה, לא זקנה, פשוט תמר.

הוא הסתכל בה: "ידעתי". "מה"? "שלא הלכת".

"הלכתי". "אז איך את פה"? "מצאתי דרך". הוא חייך: "היגואר". "גם".

"באבא ראם"? "גם".

"היער"? "גם".

"הכול את"? תמר חשבה: "לא". "אז מה כן"? "כל מה שעזר לך להמשיך".

עמוס הביט בעצים: "איבדתי הרבה". "כן".

"גם אותך". "כן".

"גם את הזיכרון". "כן".

"את יודעת שאני כבר לא תמיד יודע מי את". "אני יודעת".

"זה לא מעליב"? "מאוד". הוא צחק חלש. "תמר". "מה"?

"אני מאושר". היא התקרבה: "אני יודעת". "איך"? "כי אני עדיין מכירה אותך".

עמוס עצם עיניים: "תישארי". "אני כאן". "עד מתי"?

"עד שלא תצטרך לשאול". הוא נשם, פעם אחת, עוד פעם. רוח עברה בין העצים, ציפורים קראו מעליהם. עמוס הרגיש יד בידו, אולי הייתה זו ידה של תמר, אולי ראשו של היגואר, אולי ידו של באבא ראם. ברגע האחרון כבר לא היה הבדל.

הוא לא זכר באיזו שנה נולד, לא ידע באיזו ארץ הוא נמצא, לא ידע כמה ילדים יש לו, ייתכן שאפילו שמו כבר לא היה שם. אבל משהו אחר נשאר: חום, מגע, אור על הפנים והידיעה הפשוטה שאינו לבד.

עמוס חייך ואז הפסיק לנשום. מאושר.

פרק שישה־עשר

באבא ראם נשאר לשבת לידו זמן רב, היגואר לא זז. לבסוף אמר הפקיר: "הגיע הזמן".

היגואר קם. הם שרפו את גופתו של עמוס בשולי היער. לא ליד עיר, לא בין אנשים. במקום שבו העצים נפתחו מעט והשמים נראו דרכם. באבא ראם עמד ליד האש.

"פעם חשבתי שאדם צריך להבין את החיים," אמר. היגואר ישב לידו. "אחר כך חשבתי שצריך להשתחרר מהם".

האש בערה. "עמוס לימד אותי משהו אחר". הוא חייך: "אף על פי שהוא לא התכוון". הרוח התחזקה: "מספיק לחיות אותם".

כאשר נותר אפר, באבא ראם אסף אותו, הוא פיזר אותו אל היער, אל העצים, אל האדמה, אל הרוח. חלק נחת על העלים, חלק על סלע, חלק התרומם גבוה כל כך שלא ניתן היה לראות לאן הגיע. מעט אפר נחת על כתפו של באבא ראם.

הוא הסתכל עליו: "נו באמת".

נדמה היה לו שהוא שומע את עמוס צוחק, ואז הביט הצידה. היגואר לא היה שם.

"תמר"? שקט.

"תמר"? שום דבר.

הפקיר חייך: "טוב". הוא הבין: העבודה הסתיימה.

אחרית דבר

חלפו שנים. הקרוואן הלבן החליד מתחת לצוק. המערה נשארה, העצים גדלו. באבא ראם מת גם הוא.

לא הייתה מצבה, לא היה בית קברות, רק יער. אבל היער אינו ריק לעולם. בוקר אחד עצרה מכונית קטנה בקצה הדרך. יצאו ממנה אישה צעירה ואביה הזקן.

שמה היה נועה. לאביה קראו אורי. הוא החזיק מפה הפוך. נועה אמרה: "אבא, זה הצד הלא נכון". "של מה"? "המפה".

"מה אנחנו מחפשים"? "מקום לישון".

"יש מלון"? "לא". אורי הסתכל סביב: "אז למה באנו"? נועה חייכה בעצב. מאז שאמה מתה הוא שאל את השאלה הזאת פעמים רבות. לפעמים על הטיול, לפעמים על החיים.

"אמא רצתה שנמשיך," אמרה. אורי הביט בה.

"אמא מתה"? נועה עצמה עיניים לרגע. "כן, אבא". פניו נפלו ושוב נועה הבינה את האכזריות המיוחדת של הדמנציה: אפשר לאבד אדם אהוב פעם אחת - ואפשר לאבד אותו מחדש בכל פעם שמישהו מספר לך שהוא מת.

נועה לקחה את יד אביה: "בוא". הם התחילו ללכת, אחרי זמן קצר הגיעו למערה. בפנים מצאו מצע ישן של עלים. קערה סדוקה ועל הקיר, כמעט מכוסה בטחב, מישהו חרט פעם שתי מילים: **מספיק להיות.**

נועה לא ידעה מי כתב אותן, גם אורי לא. הם יצאו החוצה, האור עבר בין העצים. פתאום נשמע רחש, נועה הסתובבה, בקצה היער עמדה חיה.

לא יגואר, לא נמר. גור קטן, שחור כמעט כולו, בעל עיניים זהובות. הוא הביט באורי, אורי הביט בו.

"את מכירה אותו?" שאל את בתו. "לא".

הגור התקדם, נועה רצתה לעצור אותו, אבל אביה הרים יד: "חכי".

החיה התקרבה, התיישבה לידו. אורי הניח יד על ראשה ולראשונה מזה ימים רבים פניו נרגעו. נועה עמדה והביטה בהם. הרוח עברה בין העצים, עלים התרוממו מן האדמה.

הרוח נשאה איתה דברים שאין להם שמות: מעט אפר של איש ששכח את שמו, מעט אפר של אישה שהבטיחה לשמור עליו. צחוק של פקיר זקן. זיכרון של בננה. קרוואן לבן. יער.

יד שנגעה ביד, אהבה שהמוח כבר לא ידע להסביר.

אורי הביט בחיה: "מי אתה"? הגור לא יכול היה לענות או אולי כן.

כי אורי חייך ואמר: "אה".

נועה התקרבה: "מה"? אורי ליטף את ראש הגור ואמר: "חבר".

והם נשארו כך רגע, שלושה יצורים ביער: אישה, אדם זקן וחיה שאיש מהם לא ציפה לפגוש.

סיפור אחד הסתיים, אחר מתחיל, כי החיים אינם קו ישר. אנחנו נולדים, אוהבים, מאבדים, שוכחים ומתים - ומשהו מאיתנו עובר הלאה. לא בהכרח

בשם, לא בזיכרון, אולי אפילו לא בנשמה, כפי שאנחנו אוהבים לדמיין אותה. אלא במגע, בהרגל להישאר, באדם שלמד מאיתנו כיצד להחזיק יד של מישהו אחר. בחיה שמתיישבת ליד מי שמפחד. ברוח שעוברת בין עצים ומזיזה עלה בדיוק ברגע שבו אדם בודד זקוק להרגיש שמישהו עדיין נמצא איתו.

תמר הבטיחה לעמוס שתשמור עליו מלמעלה. בסופו של דבר היא לא שמרה עליו רק מלמעלה. היא שמרה עליו בכל מקום: מן היגואר, מן הפקיר, מן המערה, מן היער, מן הזיכרון ומן האהבה שנותרה גם כאשר כבר לא נשאר זיכרון שיכול היה לקרוא לה בשמה.

כי אולי זה הדבר האחרון שהדמנציה אינה מצליחה לקחת מאיתנו: לא את הידיעה שאהבו אותנו :

אלא את התחושה שכאשר גם המילים נעלמות, וכאשר העבר נסגר, וכאשר האדם כבר אינו יודע מי עומד לידו. הגוף עדיין יכול לזכור חום, הלב עדיין יכול להירגע ממגע והנפש - אם יש דבר כזה - עדיין יכולה לזהות בית.

אפילו אם הבית הוא מערה, אפילו אם המיטה היא מצע עלים, אפילו אם אין לנו דבר ואולי דווקא אז אנחנו מגלים:

שהיה לנו הכול.

יאיר זינם
2026

: